

Vergaderjaar 1991-1992

22 499

Tijdelijke beperking toewijzing huisvestingsvoorzieningen in het basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs

Nr. 4

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 27 maart 1992

De vaste Commissie voor onderwijs en wetenschappen¹, belast met het voorbereidend onderzoek, brengt van haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit.

Algemeen

De leden van de CDA-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Deze leden constateerden dat met de indiening van dit wetsvoorstel de aankondiging, gedaan in de brief van 30 mei 1990, Londo 910100, aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Kamerstukken II, 1990/91, 21 800, hoofdstuk VIII, nr. 93) om tijdelijk een restrictief bouwbeleid te gaan voeren, wordt geformaliseerd. Deze leden konden zich in deze beleidsvisie vinden, omdat het wetsvoorstel een tijdelijk karakter heeft en hiermee de nog steeds forse uitgaven op het terrein van de stichtingskosten in het primair onderwijs tijdelijk kunnen worden beperkt. In het licht van het beleid dat wordt voorgestaan in het kader van «Toerusting en Bereikbaarheid» kan met een tijdelijke ingreep worden volstaan, zo meenden deze leden.

Deze leden drongen er voorts bij de regering op aan erop toe te zien dat de maatregelen niet het effect van een totale bouwstop voor de eerstkomende jaren krijgen; aan het uitgangspunt om een zeer restrictief bouwbeleid te voeren dient niet getornd te worden. Van belang is dat na een bepaalde periode weer een normaal toekenningenbeleid kan gaan gelden in relatie tot het voorgenomen beleid van «Toerusting en Bereikbaarheid», aldus deze leden.

Deze leden vroegen of en in hoeverre er voldoende voorlichting gegeven wordt om schoolbesturen ervan te overtuigen, dat de eerstkomende jaren een restrictief bouwbeleid gevoerd moet worden, om zodoende in het licht van nieuw beleid in het kader van «Toerusting en Bereikbaarheid» desinvesteringen te voorkomen.

De leden van de PvdA-fractie hadden met enige reserve kennis genomen van het wetsvoorstel. Deze reserve komt slechts voor een beperkt deel voort uit de vormgeving van een aantal voorgestelde wijzi-

¹ Samenstelling:

Leden: Hermes, (CDA), Beinema (CDA), Van Leijenhorst (CDA), voorzitter, Niessen (PvdA), Ginjaar-Maas (VVD), ondervoorzitter, Van der Vlies (SGP), Lankhorst (Groen Links), Franssen (VVD), Jorritsma-Lebbink (VVD), Janmaat-Abée (CDA), Leijnse (PvdA), Nuis (D66), De Cloe (PvdA), Lilipaly (PvdA), Van Gelder (PvdA), Frissen (CDA), Van de Camp (CDA), Tuinstra (CDA), Netelenbos (PvdA), Versnel-Schmitz (D66), Witteveen-Hevinga (PvdA), Huibers (CDA), Quint-Maagdenberg (PvdA).

Plv. leden: Boers-Wijnberg (CDA), G. H. Terpstra (CDA), Reitsma (CDA), Akkerman (PvdA), Kamp (VVD), Schutte (GPV), Willems (Groen Links), Dees (VVD), Korthals (VVD), Van der Hoeven (CDA), Buurmeijer (PvdA), Ter Veer (D66), Van Gijzel (PvdA), Huys (PvdA), Vermeend (PvdA), Deetman (CDA), Lansink (CDA), Roosen-van Pelt (CDA), Beijlen-Geerts (PvdA), Groenman (D66), Leerling (RPF), Van Iersel (CDA) en J. H. van den Berg (PvdA).

gingsmaaregelen; de gereserveerde opstelling is te herleiden tot twee andere factoren. Want, zo vroegen deze leden de regering, is het niet opmerkelijk dat juist op een moment dat èn de uitvoering van een te lang uitgebleven operatie als «Toerusting en Bereikbaarheid» in het basisonderwijs vorm gaat krijgen èn de overdracht van de huisvestingsvoorzieningen naar gemeenten wordt voorbereid in het kader van een decentralisatie-operatie, de regering met een voorstel komt om een restrictief toekenningenbeleid te voeren voor de huisvestingsvoorzieningen, welk voorstel zijn oorzaak heeft in het feit dat met name in de periode vanaf 1985 tot en met het beschikkingenjaar 1990/1991 de administratieve verwerking door het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen ontoelaatbare tekortkomingen vertoonde.

Scholen die nu vooruitlopen op de door de regering voorgestelde schaalvergrotingsoperatie, krijgen van de regering geen garantie dat hun positieve instelling door middel van een adequaat huisvestingsbeleid gehonoreerd zal worden. En dit, terwijl zo'n 3000 scholen direct bij de uitwerking van «Toerusting en Bereikbaarheid» betrokken zijn.

Waar de gemeenten bereid zijn tot het voeren van een lokaal onderwijshuisvestingsbeleid bestaat het gevaar, zoals de Raad voor de Gemeentefinanciën opmerkt, dat de «geldstroom voor de huisvestingsvoorzieningen zodanig wordt beperkt, dat er straks niet meer rest dan het decentraliseren van de armoede».

Het zijn deze twee factoren – onvoldoende zekerheid om fusies van basisscholen op het gebied van de huisvesting te honoreren en onzekerheid of de territoriale decentralisatie van het huisvestingsbeleid geen negatieve afwenteling op gemeenten zal betekenen – die de leden van de PvdA-fractie ertoe brachten de regering te verzoeken aangaande de genoemde factoren een gedegen beschouwing te geven om de bestaande reserves, zo mogelijk, te laten verdwijnen.

Een bijzonder aspect van het voorliggende wetsvoorstel betreft de relatie met het totale pakket van (nood)maatregelen op het gebied van de huisvesting van scholen van basis- en speciaal onderwijs, voortkomend uit de geconstateerde ernstige tekortkomingen bij de start en gedurende de eerste jaren van het Londo-bekostigingsstelsel.

Hoewel de leden van de PvdA-fractie niet uitsloten dat op het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen ambtenaren aanwezig zijn die feilloos de betekenis van de reeks verbeteringsmaatregelen doorgronden en tevens een afdoende verklaring kunnen geven voor de steeds wisselende reeks van cijfers die deze maatregelen in de diverse rapportages, brieven en voorstellen vergezellen, merkten zij op dat zij zo langzamerhand het spoor bijster raakten. Ter illustratie verwezen deze leden naar de brief van 18 februari 1992 (Kamerstuk 22 397, nr. 10). Alle maatregelen worden daar nog eens op een rijtje gezet, maar het inzicht ontbreekt in de financiële effecten van de maatregelen op het gebied van de huisvesting van scholen per maatregel. Een afweging van de noodzakelijkheid van de diverse maatregelen als onderdeel van het totale pakket aan maatregelen vanuit de invalshoek van de financiële problematiek is hierdoor niet mogelijk. De leden van de PvdA-fractie verzochten de regering het zicht op de financiële effecten van zowel de problematiek als de voorgestelde oplossingen nader te verduidelijken. In dit kader had het deze leden ook verbaasd dat in dit wetsvoorstel nergens – ook niet in de memorie van toelichting – een bedrag wordt genoemd, dat de komende jaren voor het restrictief bouwbeleid beschikbaar zal zijn. Was niet, zo vroegen deze leden, eerder met de VNG/Besturenorganisaties afgesproken dat voor het toekenningenbeleid 1992 en 1993 uitgegaan zou worden van een gebudgetteerd investeringsvolume van 130 miljoen gulden per jaar?

De leden van de PvdA-fractie hadden met instemming kennis genomen van het schrappen van de bepaling betreffende het vervallen verklaren

van afgegeven beschikkingen. Wellicht had het vrij harde oordeel van de Raad van State, uitmondend in de overweging om het voorstel niet aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden dan nadat met de gemaakte opmerkingen rekening zal zijn gehouden, hierbij een rol gespeeld. Immers, op een dergelijke overweging zit men op het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen ook niet te wachten, zo veronderstelden deze leden. Deze leden vonden het echter opmerkelijk dat de geraamde opbrengst van het oorspronkelijke voorstel tot het laten vervallen van de afgegeven beschikkingen (jaarlijks 10 miljoen gulden) nu wordt gerealiseerd via een al eerder ingediend wetsvoorstel (Kamerstuk 22 397, op 15 november 1991 bij de Kamer ingediend).

Was, zo vroegen deze leden, het nu vervallen voorstel wel noodzakelijk gezien de nu beschreven oplossing. Waarom wordt deze oplossing overigens niet beschreven in het voorliggende wetsvoorstel, maar moet deze opgezocht worden in de brief van 18 februari 1992?

De leden van de VVD-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van dit wetsvoorstel, dat een onderdeel vormt van het beleid zoals dat is neergelegd in de nota «Toerusting en Bereikbaarheid». Deze leden merkten hierbij op dat zij tijdens de UCV op 28 oktober jl. in grote lijnen met deze nota akkoord gegaan zijn.

Deze leden waren met de regering van mening dat, wil dit wetsvoorstel ook enig effect hebben, de nodige spoed met de invoering betracht moet worden. Deze leden hadden kennis genomen van de brief van de staatssecretaris inzake huisvestingsbeschikkingen basisonderwijs van 20 februari 1992 (Kamerstukken II, 1991-1992, 22 300 VIII, nr. 65) waarin onder meer gemeld wordt dat de ICS-rapportage tot nu toe heeft laten zien dat tussen 1985 en 1990 voor f 779 miljoen meer aan verplichtingen is aangegaan dan geraamd was. Dit is ruim f 200 miljoen meer dan reeds eerder verwacht werd. Hoe realistisch is nu dit cijfer, nu het hier slechts een steekproef betreft en bovendien in hoofdstuk 3e gemeld wordt dat er rekening mee moet worden gehouden dat ook niet alle nieuwe beschikkingen opgenomen zijn in het AVH-systeem? Kan bevestigd worden dat op dit moment geen enkele beschikking meer de deur uitgaat die niet in het systeem is opgenomen, zo vroegen deze leden.

In het wetsvoorstel is geen expiratiedatum opgenomen. Deze leden vroegen de regering of het niet verstandig zou zijn dit wel te doen, opdat schoolbesturen bij hun eventuele fusieplannen c.q. hun nieuwbouwplannen daarmee rekening kunnen houden.

Deze leden achtten het in het algemeen het wijs om, wanneer besloten is een proces van schaalvergroting in gang te zetten, hetwelk ook gebeurd is, te voorkomen dat investeringen in nieuwe schoolgebouwen plaatsvinden die nadien desinvesteringen blijken te zijn.

Natuurlijk dient daarbij wel rekening gehouden te worden met specifieke situaties; deze leden wilden hierover nog enkele vragen stellen.

In de memorie van toelichting wordt naar aanleiding van de vraag van de Onderwijsraad of de maatregel om bij het toekennen van voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen in de huisvesting geen rekening te houden met het onderwijs in eigen taal en cultuur en met de leerlinggewichten zich nog wel verdraagt met de vrijheid van inrichting gesteld dat geen wijziging wordt aangebracht in de situatie, waarin reeds op dit moment extra lokalen worden bekostigd in verband met de leerlinggewichten en het onderwijs in eigen taal en cultuur. Voorts wordt in dit verband gesteld dat gebruik kan worden gemaakt van leegstaande lokalen in andere, reeds bekostigde schoolgebouwen. De leden van de VVD-fractie waren het ermee eens dat dit in de meeste gevallen voldoende is, toch vroegen zij of de regering voldoende rekening heeft

gehouden met de demo-grafische ontwikkelingen (gezinshereniging e.d.) in bepaalde delen van grote steden.

De leden van de VVD-fractie waren tenslotte benieuwd naar de stand van zaken met betrekking tot de plannen voor de decentralisatie van de huisvesting van scholen. In de brief van 20 februari 1992 wordt meegedeeld dat op dit moment allerlei vernieuwingen aangebracht worden in het registratiesysteem van beschikkingen. De vraag die dan wel gesteld moet worden, is, aldus deze leden, hoe lang daar nog iets mee gedaan zal worden; dit indien decentralisatie serieus wordt overwogen en niet weer leidt tot nieuwe registratie op rijksniveau. Het bevreemde deze leden overigens wel dat over dat onderwerp in de brief van 20 februari 1992 met geen woord gerept wordt; dit klemt te meer, nu deze leden ervan overtuigd zijn dat dat in ieder geval een structurele oplossing voor de huisvestingsproblemen kan zijn. Wil de regering hier op ingaan, zo vroegen deze leden.

De leden van de D66-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Deze leden hadden enerzijds begrip voor de kern van het wetsvoorstel, namelijk het introduceren van een tijdelijk restrictief bouwbeleid en de mogelijkheid om voorzieningen af te wijzen op grond van ontoereikende financiële middelen. De keuze om de hogere uitgaven op het terrein van stichtingskosten in het primair onderwijs dan geraamd alsmede om het voorkomen van desinvesteringen met het oog op schaalvergrotingsoperaties via deze tijdelijke wet aan te pakken leek deze leden onvermijdelijk en noodzakelijk. Anderzijds wilden deze leden benadrukken dat het hun uitdrukkelijk om een tijdelijke maatregel gaat. In dat kader onderschreven deze leden de in de toelichting gemaakte opmerking dat het zeer beperkte toekenningenbeleid ingrijpend zal zijn voor de scholen en dat het goed is te beseffen dat na ommekomst weer een normaal toekenningenbeleid zal gelden. Het wetsvoorstel had evenwel aanleiding gegeven tot een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de D66-fractie vroegen om een concrete toelichting op de wijze waarop het budget verdeeld zal worden. Bij het schrijven van de wet waren de normen nog in voorbereiding en de toelichting op artikel 16 is dan ook zeer summier. Voorts vroegen deze leden om een explicitering van de in § 2 «Advies Onderwijsraad en overige adviezen» van de toelichting opgenomen volzin: «Voor bepaalde voorzieningen is ook een eerst komt, eerst maalt principe mogelijk.»

De leden van de D66-fractie waren verder niet overtuigd van de juistheid van de wijze waarop de expiratie van de wet is geregeld. Het voorliggende voorstel komt erop neer dat deze tijdelijke wet doorloopt, totdat wetgeving in het kader van «Toerusting en Bereikbaarheid» van kracht wordt. Het feit dat de voorgestelde artikelen 7 en 13 in wezen pas vanaf 1994 gelden stelden de leden niet gerust waar het om tijdelijkheid van wetgeving gaat. De vraag is of de voorgestelde onbepaalde tijdelijkheid terecht is gezien de ingrijpendheid van de maatregelen (die overigens in de memorie van toelichting verzacht worden door de tijdelijkheid expliciet naar voren te brengen) en de afspraken die in het LONDO-akkoord zijn gemaakt over een aangepast huisvestingsbeleid. In dit licht achtten de leden het redelijk om een expiratedatum in de wet op te nemen, aangezien dat duidelijkheid schept voor het onderwijsveld en voor de wetgever.

De leden van de fractie van Groen Links hadden met de nodige terughoudendheid kennis genomen van dit wetsvoorstel. Deze leden vroegen de regering nogmaals uit te leggen hoe voorliggend wetsvoorstel interfereert met de lopende beleidsoperaties «Toerusting en Bereikbaarheid» en «Weer samen naar school». In hoeverre kan, zo vroegen deze leden, een

proces van samenwerking en/of fusie door dit wetsvoorstel gefrustreerd worden wat betreft de feitelijke totstandkoming daarvan? In dit kader vroegen deze leden dan ook wat de ratio is om een zo omslachtige procedure vast te stellen voor het voeren van schaalvergrotingsbeleid. Was het niet beter geweest om in artikel 2 direct – eventueel onder bepaalde voorwaarden – uitbreiding in het kader van «Toerusting en Bereikbaarheid» als toewijzingsgrond op te nemen, in plaats van het als uitzondering op de voorschriften te betitelen, zo vroegen deze leden.

De leden van de fractie van Groen Links hadden voorts vragen over de vooronderstellingen die blijkens de memorie van toelichting ten grondslag liggen aan de voorstellen. Zo vroegen deze leden de regering in hoeverre het mogelijk is in verband met OETC gebruik te maken van elders leegstaande lokalen, wanneer een aanvraag van een school niet wordt gehonoreerd. Wordt de mogelijkheid om elders een lokaal te huren meegewogen bij de beoordeling van een aanvraag? Welke afstandsmaxima zullen daarbij worden gehanteerd? Wat betreft dit onderwerp hadden deze leden echter een nog veel belangrijkere vraag: In hoeverre is het maatschappelijk aanvaardbaar om in dit soort gevallen leerlingen naar elders te verplaatsen? Wat zouden de psychologische gevolgen kunnen zijn van de fysieke verplaatsing van OETC naar een ander gebouw?

Ook ten aanzien van de door de CC/VNG gemaakte opmerking over gemeenten waar zich concentraties van achterstanden voordoen, wordt door de regering voorondersteld dat de relevante voorzieningen in dergelijke gemeenten reeds aanwezig zijn. De leden van de fractie van Groen Links vroegen in dit verband een overzicht van de in verband met achterstandsbestrijding noodzakelijke voorzieningen en de verspreiding daarvan in de betreffende gemeenten. Ook vroegen deze leden de regering in hoeverre aan deze voorzieningen in de komende jaren onderhoud gepleegd zal moeten worden, dan wel vervanging aan de orde is.

Ook de leden van de fractie van Groen Links vragen over de noodzaak van een tweede spellokaal. In de memorie van toelichting stelt de regering dat een tweede spellokaal in de gegeven omstandigheden geen noodzakelijke voorziening is. Geldt dat ook voor samenwerkingsverbanden en fusies in het kader van «Toerusting en Bereikbaar» of «Weer samen naar school», zo vroegen deze leden. Juist waar zorgverbreding aan de orde is, leek het deze leden geen overbodige luxe een tweede spellokaal in te richten.

Ten slotte vroegen deze leden of met de invoering van het criterium «ontoereikendheid van de financiële middelen» als afwijzingsgrond de rechtszekerheid van scholen niet in het geding is. In hoeverre kunnen scholen bij een niet door hen te beïnvloeden of door hen te voorziene afwijzingsgrond van tevoren juiste inschattingen maken, zo vroegen de leden van de fractie van Groen Links. In dit kader wensten deze leden ook inzage in de nieuwe verdelingsnormen waarover de regering in de memorie van toelichting spreekt.

De leden van de SGP-fractie hadden kennis genomen van het voorstel van wet. Deze leden hadden begrepen dat met dit wetsvoorstel wordt beoogd, te voorkomen dat investeringen worden gepleegd die na de invoering van «Toerusting en Bereikbaarheid» desinvesteringen zullen blijken te zijn. Deze leden vroegen aandacht voor de spanning die hierbij optreedt. Enerzijds is immers sprake van bepaalde rechten op grond van afgegeven beschikkingen, anderzijds zijn er beleidsvoornemens in het kader van «Toerusting en Bereikbaarheid», die echter nog niet definitief en dus nog niet duidelijk zijn. Deze leden vroegen de regering nader in te gaan op deze spanning en de rechtszekerheid van schoolbesturen die daarbij in het geding is.

Deze leden betuigden voorts hun steun met de opvatting van de Onderwijsraad dat het de voorkeur verdient het onderhavige

wetsvoorstel samen te voegen met het nieuwe voorstel voor een tijdelijke regeling voor de bekostiging van nieuwe basisscholen. In beide wetsvoorstellen wordt vooruitgelopen op «Toerusting en Bereikbaarheid», hetgeen in zekere zin voor het eerstgenoemde wetsvoorstel nog meer geldt dan voor het laatstgenoemde. Samenvoeging zou een betere afweging door de wetgever waarborgen, zo meenden deze leden.

De leden van de SGP-fractie vonden vervolgens de voorgestelde beperkingen in de toewijzing van huisvestingsvoorzieningen wel erg stringent. Zo zou het wetsvoorstel tot gevolg hebben dat bijvoorbeeld een groeiende school, die een extra lokaal nodig heeft, een dergelijke voorziening niet toegewezen kan krijgen, ook al gaat het om een school die voldoende groot is om na de invoering van «Toerusting en Bereikbaarheid» te blijven bestaan. Hoe moet een dergelijke school in haar ruimtebehoefte voorzien? Hoe kan het worden gerechtvaardigd dat een school, waarvan de bestaansgrond ook op lange termijn geen gevaar behoeft te lopen, gedurende een aantal jaren niet kan voorzien in noodzakelijke uitbreiding?

De leden van de SGP-fractie waren verder niet overtuigd van de noodzaak om de voorgestelde tijdelijke maatregel ook van toepassing te verklaren op het (voortgezet) speciaal onderwijs. Deze leden wezen erop dat bij de behandeling van de begroting 1992 de noodzaak is onderkend om de budgettaire risico's van de hogere ramingen van de materiële kosten bij het basisonderwijs te beperken, maar dat daar het (v)so niet onder begrepen is. Waarom moet het (v)so een bijdrage leveren aan de financiële problematiek bij het basisonderwijs?

De leden van de SGP-fractie hadden ten slotte grote moeite met de in artikel 7 respectievelijk 13 voorgestelde bepaling die als «sluitstuk» is bedoeld, namelijk de mogelijkheid om een voorziening, die op zichzelf aan de – zeer stringente – criteria voldoet, te weigeren als het jaarlijks door de minister vast te stellen budget is uitgeput. Deze leden vroegen zich af of een dergelijk slot op de materiële vergoedingen zich verdraagt met de aan de regering in artikel 23 van de Grondwet opgedragen zorg voor een verantwoord onderwijsbeleid. Deze leden achtten het ook onzorgvuldig als bepaalde aanvragen zonder meer moeten worden geweigerd omdat het budget is uitgeput, zonder dat het belang van deze aanvragen wordt afgewogen tegen het belang van andere aanvragen. Deze leden vroegen of de regering een verantwoorde afweging van alle aanvragen kan garanderen.

De leden van de GPV-fractie hadden kennis genomen van dit wetsvoorstel dat ertoe dient te strekken dat tijdelijk een restrictief bouwbeleid zal worden gevoerd. De aanleiding tot dit beleid vervulde deze leden met gemengde gevoelens. Aan de ene kant konden deze leden begrip opbrengen voor dit voorstel. Dat betrof met name dat aspect dat erop gericht is te voorkomen dat er met het oog op het realiseren van de voornemens in het kader van «Toerusting en Bereikbaarheid» desinvesteringen plaatsvinden. Meer moeite hadden deze leden echter met het in de considerans vermelde «gelet op de toestand van 's Rijks financiën». Ongetwijfeld speelt deze toestand een rol, maar toch geen doorslaggevende, zo waren deze leden van mening. Het kan toch niet anders dan dat de ontoelaatbare tekortkomingen in de administratieve verwerking bij het afgeven van huisvestingsbeschikkingen als gevolg waarvan het zicht op de hoogte van de uitgaven verloren is gegaan met alle gevolgen van dien, toch ook hun stempel hebben gedrukt op het karakter van dit wetsvoorstel. Zou het voorstel in zijn opzet en zijn uitwerking anders bijvoorbeeld niet minder stringent zijn geweest? De leden van de GPV-fractie pleitten er nu niet direct voor deze aanleiding ook maar in de considerans op te nemen, maar zij waren wel

van mening dat hierover duidelijkheid dient te bestaan. Deze duidelijkheid verschaft de memorie van toelichting op dit moment niet.

Alvorens de leden van de GPV-fractie nader op een aantal aspecten van het wetsvoorstel ingingen, vroegen zij op verschillende punten om een verduidelijking van de brief van 20 februari 1992.

In de eerste plaats vroegen deze leden om een verduidelijking van de oorzaken van de tekortkomingen. In de brief van 30 mei 1991 wordt ten aanzien van het afgeven van de beschikkingen opgemerkt dat de administratie van het ministerie zodanig was opgezet, dat er geen duidelijke relatie kon worden gelegd tussen de afgegeven beschikkingen en de financiële consequenties van de gereedmeldingen. Uit de brief van 20 februari 1992 kan worden opgemaakt dat deze relaties wel konden worden gelegd maar dat er gewoon geen registratie plaatsvond. Is deze conclusie juist en zo ja, dan was dat op 30 mei 1991 toch ook wel bekend? Mag de conclusie getrokken worden dat na afgifte van een beschikking daarvan ook in het dossier geen kopie werd bewaard?

De leden van de GPV-fractie constateerden vervolgens dat er vanaf 1985 voor een aanmerkelijk hoger investeringsbedrag aan beschikkingen voor huisvestingsvoorzieningen is uitgegeven dan waarmee bij de opstelling van de begrotingen rekening is gehouden. Wat zal het effect daarvan zijn op de kwaliteit van de huisvestingssituatie in het basisonderwijs? Zal deze toenemen en zo ja, in welk opzicht?

Bovendien vroegen deze leden naar de effecten op de begrotingsramingen. Kunnen deze zichtbaar gemaakt worden? Ook waren deze leden van mening dat het voor het vormen van een evenwichtig oordeel van belang is dat zichtbaar wordt gemaakt in hoeverre in dit kader aanhangige en in het vooruitzicht gestelde wetsvoorstellen en algemene maatregelen van bestuur zullen worden ingezet ten behoeve van de nu voorliggende huisvestingsproblematiek.

De bevindingen van het Informatie & Advies Centrum Schoolaccommodaties ICS geven er gezien de voornemens in het kader van «Toerusting en Bereikbaarheid» wellicht niet direct aanleiding toe het voorliggende wetsvoorstel te heroverwegen, maar werpen wel een ander licht op aangedragen argumenten waarbij gerefereerd wordt aan de ontoereikendheid van de financiële middelen. De leden van de GPV-fractie wezen in dit verband op de vraag van de Onderwijsraad of het gezien de aanscherping van de criteria nog wel redelijk is om een voorziening te weigeren op grond van ontoereikendheid van de ter beschikking staande financiële middelen. Het antwoord daarop dat de financiële problematiek met betrekking tot het primair onderwijs hoog is opgelopen en dat het vigerende open eind karakter van de regelingen op zeer gespannen voet staat met het feit dat bij de begrotingswet maximale budgetten worden aangegeven mag op zich waar zijn maar lijkt, naar de mening van deze leden, voorbij te gaan aan de essentie van de opmerking van de Onderwijsraad namelijk dat er met de aanscherping van de criteria toch geen sprake meer zal zijn van grootscheepse overschrijdingen. Kan van dit laatste worden uitgegaan of vloeit de voorgestelde bepaling vooral voort uit de onzekerheid die er bestaat ten aanzien van het beslag dat reeds afgegeven maar niet geregistreerde en nog niet gereedgemelde beschikkingen nog zullen leggen op de begroting?

Eén van de maatregelen die wordt voorgesteld betreft dat bij voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen in de huisvesting geen rekening wordt gehouden met de leerlinggewichten en de formatie voor onderwijs in eigen taal en cultuur (artikel 16 van het Huisvestingsbesluit WBO). De leden van de GPV-fractie waren er nog niet van overtuigd dat een dergelijke maatregel verstandig is. Deze leden wezen in dit verband op het advies van de Onderwijsraad. De Onderwijsraad wijst er evenals bij het Besluit van 3 december 1990 (Stb. 1990, nr. 591) op dat de kinderen die

de dupe worden van deze maatregel in een zeer zwakke onderwijskundige uitgangspositie verkeren. De Raad heeft grote zorg dat het praktisch resultaat van de voorgestelde maatregel in die richting gaat dat aan deze kinderen noodgedwongen in een daarvoor eigenlijk niet geschikte omgeving (bijvoorbeeld op de gang) onderwijs wordt gegeven. De leden van de GPV-fractie die de zorg van de Onderwijsraad deelden, vroegen waarom niet wordt ingegaan op de toch zinnige suggestie van de Onderwijsraad om een nader onderzoek, waarbij dan ook de effecten van de per 3 januari 1991 van kracht geworden «halveringsmaatregel» worden meegewogen. Kan ook worden onderzocht of voor het onderwijs in eigen taal en cultuur met aangepaste voorzieningen in de huisvesting – te denken valt aan kleinere lokalen – kan worden volstaan?

De leden van de GPV-fractie vroegen ook of de betreffende maatregel toch niet een groep bevoegde gezagsorganen met scholen in gemeenten waar zich concentraties van achterstanden voordoen onevenredig hard kunnen treffen. Het is weliswaar zo dat de relevante voorzieningen voor deze groepen leerlingen in dergelijke gemeenten reeds aanwezig zijn, maar deze constatering gaat uit van een statische situatie. Dit argument gaat niet op voor plaatsen waar zich een groei van achterstandsgroepen voordoet of in plaatsen waar zich op dit gebied verschuivingen voordoen.

Het lid van de RPF-fractie had kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Het voorstel maakt deel uit van het pakket maatregelen, dat de regering aan de Kamer heeft voorgelegd, teneinde het hoofd te kunnen bieden aan de budgettaire problemen, ontstaan door overschrijdingen op het huisvestingsbudget voor het primair onderwijs. Het kan worden gezien als volumemaatregel met een vergaand karakter. Het is duidelijk dat hierdoor de beheersbaarheid van de onderwijsbegroting aanzienlijk zal toenemen. Tot de inwerkingtreding van de toekomstige wet met betrekking tot de operatie «Toerusting en Bereikbaarheid» moet een restrictief bouwbeleid worden gevoerd. Het in de formele wetten en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelingen neergelegde stelsel voor het aanvragen van bekostiging van huisvestingsvoorzieningen zal in deze, hopelijk korte, periode slechts van toepassing zijn op bepaalde huisvestingsvoorzieningen. Daarbij wordt vooruitgelopen op de wetgeving met betrekking tot de operatie «Toerusting en Bereikbaarheid». De regering stelt dat in het kader van deze operatie zal moeten worden bezien op welke onderdelen van het huisvestingsstelsel nog aanpassingen nodig zijn. Alleen al op grond van dit gegeven kan worden geconstateerd dat het wetsvoorstel een pure bezuinigingsmaatregel is. Dit gegeven wilde het aan het woord zijnde lid van de RPF-fractie niet bij voorbaat negatief beoordelen. Voor hem woog de budgettaire problematiek bij de beoordeling van het voorliggende wetsvoorstel namelijk zeer zwaar. Dit lid stelde vast dat de regering niet verhult dat deze problematiek de belangrijkste beweegreden voor indiening van dit voorstel is geweest. Dit lid juichte deze duidelijke stellingname toe. De financiële problematiek is zo hoog opgelopen, dat ook van de schoolbesturen en gemeenten in de komende tijd offers zullen worden gevraagd waar het de huisvesting betreft. Het lid van de RPF-fractie had geconstateerd dat de school- en gemeentebesturen hiervoor begrip kunnen opbrengen en hieraan willen meewerken. In dit verband vroeg dit lid aandacht voor de te verwachten budgettaire effecten van de nu voorgestelde maatregel. Het is duidelijk dat het Rijk op korte termijn profiteert van een restrictief bouwbeleid, dat geldt echter niet voor gemeenten. Dit lid vroeg daarom in hoeverre rekening is gehouden met te verwachten lastenverzwaring voor gemeenten. Is het te verdedigen dat gemeenten met een lastenverzwaring worden geconfronteerd, terwijl het Rijk juist baat heeft bij de financiële consequenties?

Het was het lid van de RPF-fractie opgevallen dat de regering in de

memorie van toelichting niet uitgebreid is ingegaan op de samenhang tussen het onderhavige wetsvoorstel en andere maatregelen op het terrein van de huisvesting voor primair onderwijs. Kan worden aangegeven waarom dat niet is gebeurd? Kan alsnog expliciet op deze samenhang worden ingegaan, zo vroeg ook dit lid. In het verlengde hiervan vroeg dit lid aandacht voor de rapportage van het Informatie & Advies Centrum Schoolaccommodaties. Daaruit blijkt dat onduidelijk is in hoeverre de bij de diverse wetsvoorstellen op dit terrein vermelde financiële effecten nog wel actueel zijn.

Wellicht zal over deze rapportage nog apart met de staatssecretaris van gedachten worden gewisseld. Desondanks wilde dit lid daarover een vraag stellen, nu de rapportage ook betrekking heeft op het voorliggende wetsvoorstel. Dit lid wilde weten of de conclusie gerechtvaardigd is dat een afweging van de noodzakelijkheid van de diverse maatregelen als onderdeel van het totaalpakket vanuit de invalshoek van de financiële problematiek niet mogelijk is, omdat geen duidelijkheid bestaat over de financiële effecten per afzonderlijke maatregel. In hoeverre kan paragraaf 4 van de memorie van toelichting («Financieel kader») nog serieus worden genomen? Aansluitend vroeg dit lid wanneer de Kamer inzicht kan krijgen in de financiële effecten.

ARTIKELSGEWIJZE BEHANDELING

Artikel 1. Begripsbepalingen

De leden van de SGP-fractie vroegen met betrekking tot de bepaling van het begrip «voorziening in de huisvesting bestemd voor tijdelijk gebruik» of het wel wenselijk is te spreken van een gebruiksduur van «ten minste 15 jaar». Leidt dit er niet op voorhand toe dat noodbouw een min of meer definitieve bestemming krijgt?

Artikel 2. Beperking voorzieningen in de huisvesting bestemd voor blijvend gebruik

In dit artikel wordt in het eerste lid, onder a, ten eerste, de grens van 200 leerlingen aan de orde gesteld. Kan de relatie van dit wetsvoorstel met het wetsvoorstel inzake de nieuwe stichtingsnormen nader toege-licht worden, zo vroegen de leden van de VVD-fractie.

De leden van de SGP-fractie vroegen of de in het tweede lid bedoelde afwijking met het oog op fusies die passen in het schaalvergrotingsbeleid ook doorwerkt in het budgettaire «plafond». Met andere woorden: kan bij toepassing van de afwijkingsbevoegdheid van het tweede lid, ook het budget worden vergroot of heeft het een verdringingseffect op de overige aanvragen?

Voorts vroegen deze leden met betrekking tot de in het eerste lid, onder a, ten eerste, bedoelde prognose welke criteria daarvoor worden gesteld. Is het overigens feitelijk wel mogelijk een deugdelijke prognose voor een zo lange termijn te maken?

Deze leden vroegen ook een nadere omschrijving van het in het eerste lid, onder d, en ook op andere plaatsen vermelde vereiste van noodzakelijkheid in verband met de toewijzing van ingrijpend onderhoud. Deze leden waren bevreesd dat het begrip noodzaak tot veel discussie aanleiding zal geven, indien dit niet nader wordt omschreven.

De leden van de GPV-fractie vroegen op welke wijze op ook maar enig betrouwbare manier voorspeld kan worden dat een school ook over 20 jaar nog tenminste 200 leerlingen zal tellen.

Artikel 3. Horen belanghebbende

De leden van de CDA-fractie hechtten er aan dat de regering beargumenteerd aangeeft waarom in deze tijdelijke regeling in de artikelen 3 en 9 afgestapt wordt van de overlegplicht, indien wordt afgeweken van hetgeen wordt aangegeven in het huisvestingsoverzicht. Juist bij het zeer restrictief doorvoeren van bouwbeleid is naar hun opvatting overleg noodzakelijk om bevoegde gezagsorganen te overtuigen van voorgenomen «afwijkingen» van het huisvestingsoverzicht. Deze leden wezen in dit kader ook op de aanstaande schaalvergrotingsoperaties waarvoor juist met betrekking tot ingewikkelde huisvestingsaanvragen gestructureerd overleg wenselijk is.

Hoe kan voorkomen worden dat de in beginsel telefonisch naar voren te brengen zienswijze van een belanghebbende, welke via «een korte weerslag» wordt opgenomen in de motivering van de regering, aanleiding kan geven tot verschil in uitleg van het telefonisch besprokene, zo vroegen de leden van de PvdA-fractie.

De leden van de D66-fractie vroegen of het mondeling horen van belanghebbenden, zoals in de artikelen 3 en 9 voorgesteld wordt, in overeenstemming is met hetgeen in de Algemene wet bestuursrecht (Kamerstukken II, 1988/1989, 21 221) is geregeld. In artikel 4.1.2.3. van deze wet wordt bepaald dat de belanghebbende kan kiezen voor een mondeling, dan wel schriftelijk horen. Dit strookt niet met wat in het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld, namelijk een mondelinge hoorplicht. Schaalvergrotingsoperaties zullen leiden tot complexe huisvestingsaanvragen en gebouwenruil en in dat kader past een zwaardere hoorplicht dan nu wordt voorgesteld. De leden van de D66-fractie stelden een uitgebreide beschouwing op prijs over de mogelijke negatieve kanten van een schriftelijke hoorplicht, zulks afgezet tegen de negatieve kanten een mondelinge hoorplicht, zoals de moeilijke bewijslast.

De leden van de SGP-fractie hadden twijfels over de in artikel 3, respectievelijk artikel 9, en de daarop gegeven toelichting op de invulling van de overlegverplichting van artikel 69, vierde lid, WBO, respectievelijk artikel 77, vierde lid, ISOVSO. Deze leden waren bevreesd dat de rechtszekerheid in het gedrang zal komen als het overleg c.q. het mondeling naar voren brengen van de zienswijze van de gemeente respectievelijk het bevoegd gezag van een bijzondere school, telefonisch zal geschieden. Deze leden konden ook niet inzien dat deze wijziging wordt ingegeven door de noodzaak van het voeren van een restrictief bouwbeleid.

Deze leden vroegen of het, indien de voorgestelde wijziging toch wordt gehandhaafd, niet in ieder geval aanbeveling verdient, de keuze voor telefonisch overleg uitsluitend met instemming van de gemeente respectievelijk het bevoegd gezag te maken en bovendien het verslag van een dergelijk telefonisch overleg vooraf voor akkoordverklaring aan de gemeente respectievelijk het bevoegd gezag voor te leggen. Met het oog op de verhouding tot de Algemene wet bestuursrecht leek het deze leden echter het meest aanbevelenswaardig om het onderhavige wetsvoorstel reeds nu geheel in overeenstemming te brengen met deze wet. Is de regering daartoe bereid? In dit verband merkten deze leden overigens nog op dat de door de regering in het nader rapport aangehaalde zinsnede uit de toelichting op artikel 4.1.2.3. van de Algemene wet bestuursrecht geen volledig beeld geeft. Aan de door de regering aangehaalde zinsnede dat «het voor een belanghebbende veelal aantrekkelijk

zal zijn om zijn mening telefonisch naar voren te kunnen brengen» gaat immers de volgende zin vooraf: «Belanghebbenden blijken er in veel gevallen de voorkeur aan te geven hun zienswijze schriftelijk naar voren te brengen». Deze leden vroegen of dit gegeven voor de regering aanleiding is om het wetsvoorstel op dit punt te herzien.

De leden van de GPV-fractie betwijfelden of door afzwakking van de procedure van overleg met de betrokkenen naar mondeling (volgens de toelichting in beginsel zelfs telefonisch) gelegenheid bieden een zienswijze naar voren te brengen, voldoende recht wordt gedaan aan de belangen van betrokkenen. Kan daarmee wel in voldoende mate de rechtszekerheid gewaarborgd worden? Deze leden konden zich wat dit betreft de zware bedenkingen van de Raad van State goed voorstellen. De reactie in het nader rapport vonden deze leden summier. Deze leden vroegen bovendien of huisvestingsaanvragen in veel gevallen niet te complex zijn voor een adequate telefonische bespreking.

Het lid van de RPF-fractie vroeg aandacht voor de reactie van de VNG op het voornemen om de overlegplicht te vervangen door een hoorplicht. Dit lid verwees hierbij naar pagina 3 van de brief van de VNG van 27 februari 1992. Is het in dit verband niet zo, dat in de nabije toekomst sprake zal zijn van een toenemende noodzaak van reëel overleg? De argumentatie van de regering terzake in het nader rapport (pagina 5/6) had dit lid niet overtuigd van de noodzaak van het achterwege blijven van een overlegplicht. Kan dit standpunt nog worden toegelicht?

Artikel 6. Wijziging huisvestingsvoorschriften in verband met beperking voorzieningen in de huisvesting

Dat een tijdelijke inperking van toekenning van ingrijpend onderhoud plaatsvindt, konden de leden van de CDA-fractie billijken. Voor hen was het echter onduidelijk in welke zin de noodzaak hiervan moet worden aangetoond en welke criteria bij de beoordeling worden aangelegd. Gaarne zagen deze leden een andere invulling van het begrip noodzaak opgenomen in deze tijdelijke voorziening. Voorts vroegen deze leden zich af waarom in de jaarlijkse circulaire «aanwijzing stichtingsjaren ingrijpend onderhoud/algehele aanpassing» is opgenomen omdat hierin wijzigingen zijn doorgevoerd die niet in het kader van het «drieluik» aan de orde zijn gesteld, waardoor een groot aantal scholen op basis van een geografisch criterium «extra» worden uitgezonderd van ingrijpend onderhoud.

De tot de CDA-fractie behorende leden vroegen verder welke de budgettaire consequenties zouden zijn, indien ook in dit wetsvoorstel met een tijdelijk karakter bij de berekening van de huisvestingscapaciteit wordt uitgegaan van het aantal gewogen leerlingen.

Kan toegelicht worden waarom minder rekening gehouden zal worden met het onderwijs in eigen taal en cultuur en met de leerlinggewichten bij de aanvragen van toekomstige voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen gedurende de werkingsduur van deze tijdelijke wet, zo vroegen de leden van de PvdA-fractie. In aansluiting hierop vroegen deze leden waarom dit op deze wijze in het wetsvoorstel wordt opgenomen en wat precies de gevolgen van de opname in het wetsvoorstel zijn. En als het niet de scholen in gemeenten waar zich concentraties van achterstanden voordoen onevenredig hard treft, kan dan worden aangegeven waar de uitwerking in de dagelijkse praktijk het meest voelbaar zal zijn?

Ook de leden van de D66-fractie wezen op het feit dat bij het toekennen van voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen in de

huisvesting geen rekening meer gehouden wordt met onderwijs in eigen taal en cultuur en met de leerlinggewichten. Naar aanleiding van de argumenten die de regering aanvoert ter verdediging van dit voorstel hadden de leden van de D66-fractie behoefte aan een onderbouwing van de door haar ingenomen stellingname dat er voldoende relevante voorzieningen in de desbetreffende gemeenten aanwezig zijn voor deze groepen van leerlingen. Wat zullen de organisatorische problemen betekenen voor het schoolmanagement bij de toename van het aantal allochtone leerlingen in de grotere gemeenten, zo vroegen deze leden.

In aansluiting hierop vroeg het lid van de RPF-fractie of in het derde lid wel voldoende rekening wordt gehouden met een mogelijke toename van het aantal allochtone leerlingen in met name grotere gemeenten.

Artikel 7. Ontoereikendheid financiële middelen

Zou het niet beter zijn, zo vroegen de leden van de CDA-fractie, om ter bevordering van de rechtsgelijkheid, met uitzondering van een nader te bepalen type aanvragen voor tijdelijke voorzieningen die niet te voorzien zijn, de aanvraagprocedures in de tijd meer op elkaar af te stemmen, zodat op een bepaald moment alle dan ingediende aanvragen beoordeeld kunnen worden in het kader van het beschikbare budget.

Kan de inhoud van dit artikel verduidelijkt worden in het licht van de passages uit de nota «Toerusting en Bereikbaarheid», onder artikel 12, punt 4 en 5, de beantwoording van de vragen 36, 50 en 51 in Kamerstuk 22 300 VIII, nr. 12 en de passage uit de overeenkomst met de VNG/Besturenorganisaties van 9 juli 1991 bij onderdeel II.1, zo vroegen de leden van de PvdA-fractie. Op welke wijze krijgt de Tweede Kamer de mogelijkheid om voor de bekendmaking voor 1 februari van elk jaar, over de inhoud van de beschikkingen een oordeel te geven?

Met dit artikel wordt een vorm van budgetfinanciering geïntroduceerd die tot nu toe niet in de WBO is voorzien. De leden van de VVD-fractie vroegen in hoeverre hier een relatie is met de voorgenomen decentralisatie van de huisvestingsvoorzieningen. Ook wilden deze leden weten of daarbij ook aan budgetfinanciering gedacht wordt.

De leden van de GPV-fractie constateerden dat in de artikelsgewijze toelichting op het tweede lid van dit artikel wordt opgemerkt dat voor de diverse soorten aanvragen de periode zodanig is gekozen dat de beschikking naar alle waarschijnlijkheid wordt afgegeven in het jaar dat volgt op het jaar van de bekendmaking. Deze leden vroegen waarvan zekerheid hieromtrent afhankelijk was. Van de beschikbare middelen? Ook vroegen deze leden een verduidelijking van de criteria welke zullen worden gebruikt bij het specificeren van het subsidieplafond naar soort aanvraag, soort voorziening en jaar waarop de aanvraag betrekking heeft. Zullen deze voor de plenaire behandeling bekend zijn? In het derde lid wordt, zo constateerden deze leden, bepaald dat een afzonderlijk bedrag kan worden vastgesteld voor voorzieningen waarvoor Onze Minister heeft bepaald dat zij voor vergoeding door het Rijk in aanmerking komen in verband met een fusie die past in het beleid inzake schaalvergroting in het basisonderwijs. Deze leden vroegen naar het karakter van deze bepaling. Het zal toch niet zo zijn dat een dergelijk bedrag zal worden gereserveerd voor een actief fusiestimuleringsbeleid, zo vroegen deze leden.

Artikel 9. Horen belanghebbende

Aangezien dit artikel voor het (voortgezet) speciaal onderwijs een soortgelijke regeling bevat als voor het basisonderwijs is opgenomen in artikel 3, wordt voor de opmerkingen en vragen van de leden van de onderscheiden fracties verwezen naar de behandeling van artikel 3.

Artikel 14. Afwijzing lopende aanvragen

Wordt op dit moment een (extra) terughoudend beleid gevoerd bij het beslissen over verzoeken om goedkeuring, bekostiging en vergoeding of zijn de signalen die daarop duiden niet terecht, zo vroegen de leden van de PvdA-fractie.

De leden van de GPV-fractie betwijfelden of de automatische afwijzing van lopende aanvragen in overeenstemming is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur of van behoorlijke regelgeving, met name het beginsel van de rechtmatigheid. Doet een dergelijke regeling geen afbreuk aan bepaalde gewekte verwachtingen waarop ook al geanticipeerd is? De reactie van de regering op in deze richting geuite bezwaren overtuigden naar de mening van deze leden niet echt. Onderstreept de redenering dat waar een overgangsregeling ontbreekt, volgens vaste jurisprudentie die regeling van toepassing is die geldt ten tijde van de te nemen beslissing met het oog op de negatieve gevolgen juist niet dat een overgangsregeling noodzakelijk is, zo vroegen deze leden.

Artikel 16. Bekendmaking subsidieplafond en verdelingsregels 1992 en 1993

Wat is de omvang van de bedragen welke beschikbaar zijn voor 1992 en 1993 en waar zijn die bedragen in de begroting van het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen voor het jaar 1992 aangegeven, zo vroegen de leden van de PvdA-fractie. Wordt, en zo ja op welke wijze, de Tweede Kamer in de gelegenheid gesteld een oordeel te geven over de omvang van de ten hoogste beschikbare bedragen, over de verdelingsregels en over de eventueel afzonderlijk vast te stellen bedragen in verband met fusies?

Kan al iets gezegd worden over de hoogte van het subsidieplafond, zo vroegen de leden van de VVD-fractie.

Artikel 17. Inwerkingtreding en vervallen wet

De leden van de CDA-fractie gaven de regering in overweging een horizonbepaling in deze wet op te nemen, waardoor naar hun mening de tijdelijkheid wordt geaccentueerd.

Bij de leden van de PvdA-fractie riep de koppeling van expiratedatum van dit wetsvoorstel aan de inwerkingtreding van de wetgeving in het kader van de nota «Toerusting en Bereikbaarheid» toch vragen op. Indien de wetgeving van de nota «Toerusting en bereikbaarheid ernstig wordt vertraagd, betekent dat dan, dat de werking van het voorliggende wetsvoorstel automatisch mee opschuift? Hoe verhoudt zich dat met de passage uit de brief van 30 mei 1991 (Kamerstuk 21 800 VIII, nr. 93 bladzijde 5), waar staat dat «voor de komende twee jaar» een restrictief bouwbeleid zal worden gevoerd?

Ook in het akkoord met de VNG/Besturenorganisaties wordt gesproken over de jaren 1992 en 1993. Is het dan ook niet beter, zo vroegen de leden van de PvdA-fractie, om de in deze wet genoemde maatregelen van rechtswege te laten vervallen na ommekomst van de door de regering zelfs als eerst genoemde periode van twee jaar.

De leden van de SGP-fractie vroegen met betrekking tot de werkingsduur van de voorgestelde wet eveneens waarom geen horizonbepaling is opgenomen. Een beperking tot maximaal twee jaren leek deze leden redelijk.

Voorts vroegen deze leden of het wetsvoorstel in enig opzicht consequenties heeft die verder reiken dan de werkingsduur van de voorgestelde wet.

Met betrekking tot het voorstel om de artikelen 3 en 9 te doen vervallen op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip vroegen de leden van de SGP-fractie of dit niet een onnodig omslachtige procedure is. Deze leden gingen er van uit dat het de bedoeling is, deze artikelen te laten vervallen op het moment van inwerkingtreding van de Algemene wet bestuursrecht. Verdient het dan geen aanbeveling, in artikel 17 van het onderhavige wetsvoorstel te bepalen dat de artikelen 3 en 9 vervallen op het moment van inwerkingtreden van de Algemene wet bestuursrecht, zo vroegen deze leden.

Het lid van de RPF-fractie vroeg in navolging van de leden van de fracties van CDA, D66 en SGP of het niet de voorkeur verdient een expiratiedatum in het wetsvoorstel op te nemen.

Hiermee wordt bereikt dat het onderwijsveld meer houvast heeft en dat druk wordt uitgeoefend op een spoedige totstandkoming van wetgeving met betrekking tot de operatie «Toerusting en Bereikbaarheid», aldus deze leden.

De voorzitter van de Commissie,
Van Leyenhorst

De waarnemend griffier van de Commissie,
Pe